

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessio Fidei Exhibita Invictiss. Imp. Carolo V. Caesari
Avg. in Comicijs Augustæ. Anno M. D. XXX.**

Melanchthon, Philipp

Augsburg, 1535

VD16 C 4710

De Potestate Ecclesiastica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34184

Percurrimus aliquot nostras rationes & obiter diluimus ea quæ aduersarij obiiciunt. Et hæc collegimus non solum propter aduersarios, sed multo magis propter pijs mentes, ut habeant in conspectu causas, quare improbare debeant hypocrisim & fictos cultus Monasticos, quos quidem toto hæc una uox Christi abrogat, cum ait. Frustra colunt me mandatis hominum. Quare uota ipsa, & obseruationes ciborum, lectionum, cantuum, uestitus calceorum, cingulorum, inutiles cultus sunt coram Deo. Et certo sciant omnes piæ mentes, simpliciter Pharisaicam & damnatam opinionem esse, quod illæ obseruationes mereantur remissionem peccatorum, quod propter eas iusti reputemur, quod propter eas consequamur uitam æternam, non per misericordiam propter Christum. Et necesse est sanctos uiros qui in his uitæ generibus uixerunt, abiecta fiducia talium obseruationum, didicisse, quod remissionem peccatorum propter Christum gratis haberent, quod propter Christum per misericordiam consecuturi essent uitam æternam, non propter illos cultus, quod Deus tantum approbet cultus suo uerbo institutos, qui ualeant in fide.

DE POTESTATE ECCLESIASTICA.

VEhementer hic uociferantur aduersarij de priuilegijs & immunitatibus Ecclesiastici status, Et addunt Epilogum. Irrita sunt omnia quæ in præsentî articulo contra immunitatem Ecclesiarum & Sacerdotum inferuntur. Hæc est mera calumniâ. Nos enim de rebus alijs in hoc articulo disputauimus. Cæterum sæpe testati sumus, nos politicas ordinationes, & donationes Principum & priuilegia non reprehendere. Sed utinam uicissim audirent aduersarij querelas Ecclesiarum & piarum mæritum. Dignitates & opes suas fortiter tuentur aduersarij, Interim statum Ecclesiarum negligunt, non curant recte doceri Ecclesias, & sa

13
 eramenta rite tractari. Ad Sacerdotium admittunt quoslibet sine discrimine, Postea imponunt onera intollerabilia, quasi delictentur exitio aliorum, suas traditiones longe accuratius seruari postulant, quam Euangelium. Nunc in grauissimis & difficillimis controuersijs, de quibus populus misere cupit doceri, ut habeat aliquid certi quod sequatur, non expediunt mentes, quas dubitatio acerbissime cruciat, tantum conclamant ad arma. Preterea in rebus manifestis decreta sanguine scripta proponunt, que minantur horrenda supplicia hominibus, nisi manifeste contra mandata Dei faciant. Hic uicissim oportebat uos uidere lachrymas miserorum, & audire miserabiles querelas multorum bonorum hominum, quas haud dubie respicit, & exaudit Deus, cui aliquando rationem procurationis uestrae reddituri estis.

Cum autem nos in confessione, in hoc articulo, uarios locos complexi simus, aduersarij nihil respondent, nisi Episcopos habere potestatem regiminis & coercitiuae correctionis, ad dirigendum subditos in finem beatitudinis aeternae. Et ad potestatem regiminis, requiri potestatem iudicandi, definiendi, discernendi, & statuendi ea quae ad praefatum finem expediunt aut conducunt. Haec sunt uerba confutationis, in quibus docent nos aduersarij, quod Episcopi habeant autoritatem condendi leges utiles ad consequendam uitam aeternam. De hoc articulo controuersia est.

Oportet autem in Ecclesia retinere hanc doctrinam, quod gratis propter Christum fide accipiamus remissionem peccatorum. Oportet & hanc doctrinam retineri, quod humanae traditiones, sint inutilis cultus, quare nec peccatum, nec iustitia in cibo, potu, uestitu, & similibus rebus collocanda est, quarum usum uoluit Christus liberum relinqui, cum ait. Quod intrat in os non coinquinat hominem. Et Paulus, Regnum Dei, non est esca, aut potus. Itaque nullum habent ius Episcopi condendi traditiones extra Euangelium, ut mereantur remissionem peccatorum, ut sint cultus, quos approbet Deus tanquam iustitiam, & qui grauent conscientias,

tias, ita ut peccatum sit eos omittere. Hæc omnia docet uel unus locus in Actis, ubi Apostoli dicunt, Fide purificari corda. Et de inde prohibent imponere iugum, & ostendunt quantum periculi sit, exaggerant peccatum istorum qui onerant ecclesiam. Quid tentatis deum, inquiunt? Hoc fulmine nihil terrentur aduersarij nostri, qui ui defendunt traditiones, & impias opiniones. Nam & supra damnauerunt articulum XV. in quo posuimus q̄ traditiones non mereantur remissionem peccatorum, & hic dicunt traditiones conducere ad uitam æternam. Num merentur remissionem peccatorum? num sunt cultus quos approbat deus, tanquam iustitiam? num uiuificant corda? Paulus ad Colossenses, ideo negat prodesse traditiones ad iustitiam æternam & uitam æternam, quia cibus, potus, uestitus, & similia sint res usu pereuntes. At uita æterna in corde, rebus æternis, hoc est, uerbo dei, & spiritu sancto efficitur. Expediant igitur aduersarij quomodo conducant traditiones ad uitam æternam.

Cum autem euangelium clare testetur, q̄ non debeant imponi ecclesie traditiones, ut mereantur remissionem peccatorum, ut sint cultus quos approbet deus tanquam iustitiam, ut grauet conscientias, ita ut omittere eas iudicetur esse peccatum, nunquam poterunt aduersarij ostendere, q̄ Episcopi habeant potestatem tales cultus instituendi.

Cæterum quam potestatem tribuat euangelium Episcopis, diximus in confessione. Qui nunc sunt Episcopi, non faciunt Episcoporum officia iuxta euangelium, sed sint sane Episcopi iuxta politiam Canonicam, quam non reprehendimus. Verum nos de Episcopo loquimur, iuxta euangelium. Et placet nobis uetus partitio potestatis, in potestatem ordinis, & potestatem Iurisdictionis. Habet igitur Episcopus potestatem ordinis, hoc est, ministerium uerbi & sacramentorum, habet & potestatem Iurisdictionis

k

Episcopi

tionis, hoc est, auctoritatem excommunicandi obnoxios publicis criminibus, & rursus absoluendi eos si conuersi petant absolutionem. Neque uero habent potestatem tyrannicam, hoc est, sine certa lege, neque regiam, hoc est, supra legem, sed habent certum mandatum, certum uerbum dei, quod docere, iuxta quod exercere suam Iurisdictionem debent. Quare non sequitur, etiam si habeant aliquam Iurisdictionem, quod possint novos cultus instituire. Nam cultus nihil pertinent ad Iurisdictionem. Et habent uerbum, habent mandatum, quatenus exercere Iurisdictionem debeant, scilicet, Si quis commiserit aduersus illud uerbum, quod acceperunt a Christo.

Quamquam nos in confessione addidimus etiam quatenus liceat eis condere traditiones, uidelicet, non tanquam necessarios cultus, sed ut sit ordo in ecclesia propter tranquillitatem. Et hæc non debent laqueos iniicere conscientijs, tanquam præcipiant necessarios cultus, sicut Paulus docet, cum ait. In libertate, qua Christus uos liberauit, stete, nec iterum iugo seruitutis subiiciamini. Oportet igitur liberum usum talium ordinationum relinquere, modo ut scandala uitentur, ne iudicentur esse cultus necessarii, sicut plerumque ordinauerunt ipsi Apostoli, quæ tempore mutata sunt. Neque ita tradiderunt, ut mutare non liceret. Non enim dissentiebant a suis scriptis, in quibus magnopere laborant, ne ecclesiam opprimat opinio, quod ritus humani sint necessarii cultus.

Hæc est simplex ratio traditionum interpretandarum, uide licet, ut sciamus eas non esse necessarios cultus, & tamen propter uitanda scandala in loco sine superstitione obseruemus. Et sic multi docti & magni uiri in ecclesia senserunt, nec uidemus quid opponi possit. Certum est enim sententiam illam, Qui uos audit, me audit, non loqui de traditionibus, sed maxime contra traditiones facere. Non est enim mandatum cum libera, ut uocant, sed

cautio de rato, de speciali mandato, hoc est, testimonium datum Apostolis, ut eis de alieno uerbo, nō de proprio credamus. Vult enim Christus nos confirmare, quemadmodum opus erat, ut sciremus uerbum traditum per homines efficax esse, nec querendum esse aliud uerbum de cœlo. De traditionibus non potest accipi, qui uos audit, me audit. Requirit enim Christus, ut ita doceant, ut ipse audiatur, quia dicit, Me audit. Igitur suam uocem, suum uerbum uult audiri, non traditiones humanas. Ita dictum quod maxime pro nobis facit, & grauissimam consolationem & doctrinam continet, detorquent isti asini ad res nugacissimas, discrimina ciborum, uestitus, & similia.

Citant & hoc, Obedite præpositis uestris. Hæc sententia requirit obedientiam erga euangelium. Nō enim constituit regnū Episcopis extra euangelium. Nec debent Episcopi traditiones contra euangelium condere, aut traditiones suas contra euangelium interpretari, id est cum faciunt, obedientia prohibetur, iuxta illud, Si quis aliud euangelium docet, anathema sit.

Idem respondemus ad hunc locum. Quidquid dixerint, facite, quod constat, non uniuersaliter præcipi, ut omnia recipiamus, quia alibi iubet scriptura plus obedire deo, quam hominibus. Quando igitur impia docent non sunt audiendi. Hæc autem impia sunt, quod traditiones humanæ sint cultus dei, quod sint necessarij cultus, quod mereantur remissionem peccatorum, & uitam æternam.

Obijciunt & scandala publica, & motus qui exorti sunt prætextu nostræ doctrinæ. Ad hæc breuiter respondemus. Primum, constat dei beneficio Principes nostros habere obedientem populū in suis ditionibus. Et hoc ipsum doctrinæ genus quod sequimur, quia amplissimis laudibus ornat auctoritatem magistratuū, auget reuerentiam erga eos. Ea res etiam plurimum conducit ad tranquillitatem retinendam. Deinde si conferantur in unum scandala omnia, tamē hi duo articuli, uidelicet, quod gratis cōsequamur re

missionem peccatorum, propter Christum per fidem, & q̄ iusti propter Christum reputemur fide, non propter nostram implementationem legis. Et alter, q̄ magistratus, leges & tota politia sint ordinationes diuinæ, quibus Christianus sancte uti potest, tantum habent boni, ut incommoda omnia obruant. Nullam enim firmam consolationem pauidæ conscientiæ habere possunt aduersus irā dei, nisi cognito altero articulo. Alter articulus ualde munificenter tranquillitatem rerum publicarum. Porro q̄ perniciosis opinionibus ante hæc tempora utrūq̄ doctrinæ genus oppressum fuerit, nemo ignorat, & libri aduersariorum testantur, qui nusquam fidei mentionem faciunt, cum de remissione peccatorum loquuntur. Nusquam docent de dignitate rerum ciuiliū. Nusquam docent quomodo euangelium tradat iustitiam æternam. Interim in uita corporali uelit nos uti politicis legibus ac moribus. Hæ res patefactæ, initio fauorem conciliauerunt Luthero, non solum apud nos, sed etiam apud multos qui nunc atrocissime nos oppugnant. *πάλαι ἦν ἐν τῇ χάριτι, ἀμνάμονες δὲ ῥητοῖ,* inquit Pindarus. Iam si qui tumultus extiterunt, iure conferri culpa potest in aduersarios, qui primum iniusta cōdemnatione Lutheri Schisma excitarunt, & ecclesias dissipauerunt. Et nunc mirram sæuitiam exercent in uiros bonos, & pia docentes. Irritant hominum animos & alijs modis, quos hic non libet recitare. Neq̄ uero adeo ferrei, adeo sine sensu sumus, ut offensiones publicæ nihil perturbent nos. Sed meminimus a Christo dictum esse, Beatus qui in me non fuerit scandalizatus. Hoc enim agit diabolus, tum ut opprimat, tum ut deformet euangelium infinitis modis. Alibi tyrannos contra euangelij professores inflammat, alibi bella, alibi seditiones, alibi hæreses excitat, ut reddat inuisum hoc doctrinæ genus, quod uidetur occasionem præbere talibus motibus. Ac uero prudentibus uiris facilius est sua pericula negligere, q̄ illa scandala publicorum motuum. Verum aduersus hæc quoque oportet Christianam mentem præmunitam esse, ne

pindarus

propter ea uerbum Dei abijciat.

Quantum autem non delectat nos comparatio, tamē quia aduersarij hac criminatione pregrauant nos, non sunt dissimulanda ipsorum uitia. Quantum mali est apud aduersarios in sacrilega prophanatione Missarū: quantum turpitudinis habet cœlibatus eorum: Cultus sanctorum plenus apud eos est manifesta Idolatriā. Nihil ne scandali est in ambitione Pontificum, qui iam annis amplius quadringentis belligerātur cum nostris Imperatoribus, Plæruncq; in Italia, interdum etiā in ipsa Germania, ubi inter se filium & Patrem, cognatos ac ciues commiserunt. Quod si belorum istorum causæ requirantur ex historijs, nihil inuenietur dignum Pontificibus, dicemus enim moderatissime. Quantum est mali, q̄ in ordinandis sacerdotibus non deligunt Idoneos: quid in mercatu sacerdotiorum: Item in periculosis dispensationibus nihil ne est uitij: Sed hæc uitia ut cunq; condonari possent, si tamen conseruassent puram doctrinam in Ecclesijs. Hæc uero quomodo contaminata sit impijs opinionibus ac traditionibus testatur Canonistarum scripta, testantur libri Theologorum, pleni disputationum prophanarum, quæ partim sunt inutiles ad pietatē, partim etiā dissident ab Euangelio. Deinde in interpretatione scripturæ ludunt & cōminiscuntur quidquid libet.

Hæc doctrinæ confusio præcipuum est scandalum, & maxime perniciosum, de quo præcipue queritur Iohannes in Apocalypsi, cum describit Pontificium regnum. Quid cum uentum est ad Monachorum superstitiones, quæ fuerunt infinitæ, quantum ibi est perniciosarum offensionum: qualis fuit applicatio meritorum, si cadaueri circumdaretur cucullus: &c. Porro nihil ne scandali est, quod hoc tempore manifestam ueritatem Euangelij opprimere conantur: q̄ crudeliter occidunt bonos uiros pia docentes, q̄ prohibent ne rebus cognitis sanentur ambigentes cōscientiæ, q̄ Reges hortantur ad crudele latrocinium, Scilicet hæc nō sunt scādala iudicanda, sed mera κατορθώματα Pontificia. Necq; uero

Sacerdotes delinquentes

monachorum superstitiones

libet nobis hic quidquam pro magnitudine rerum exaggerare, ne quis delectari nos ista commemoratione putet, quam extorsere nobis inuitis scriptores confutationis. Nam hæc causa non ex hominum moribus, aut ex fortuna, sed ex uerbo Dei iudicari debet, quod utinam adhiberent in consilium omnes, qui de his controuersijs pronunciant. Iterum autem hic dicendum est, quod sæpe iam diximus. Nos maxime cupidi sumus publicæ cōcordiæ, pacisq; quam certe Christianos maxime inter se colere decet. De inde inuiti dissentimus ab optimo Imperatore, quem non solum propter Imperij fastigium, sed etiam propter uirtutes uere heroicæ, quibus cognouimus eum præditum esse ueneramur, sed ad uersarij non paciuntur coire cōcordiam nisi hac lege, ut nos assentiamur condemnantibus manifestam ueritatem Euangelij, & Ecclesiæ necessariam. Id facere nō possumus. Oportet enim deo magis obedire, quā hominibus. Quare aduersarij rationē Schismatis reddaturi sunt Deo, qui Ecclesias noua & inusitata seuitia dissipant. Neq; dubium est, quin hæc seuitia mutationē aliquam rebus publicis allatura sit. Hæc pro tempore respondimus ad cōfutationem, ac iudicium pijs omnibus permittimus, utra pars recte sentiat. Et offerimus nos, nostram sententiā de singulis locis, Siquid alicubi desiderabitur, copiosius declaraturos esse.

Erratum.

E. 4. fa. 2. pro orationes lege ordinationes.

Excudebatur Augustæ Anno,
M. D. XXXV.